

DYS-centrum Praha z. ú.

Stejskalova 192/9, Praha 8, 180 00

www.dyscentrum.org, dyscentrum@dyscentrum.org

tel.: 270 005 018, mobil 603 399 889

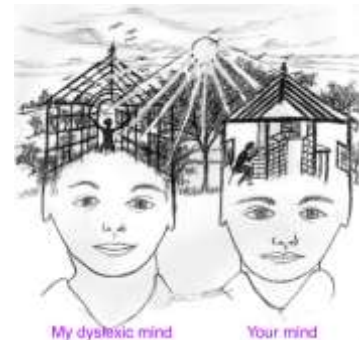

Výroční zpráva za rok 2016

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum® Praha, z. ú. (dále také **DYS-centrum®**) je právnická osoba ustavená za účelem provozování společensky užitečné činnosti a poskytování služeb s takovou činností bezprostředně souvisejících s využitím své osobní a majetkové složky ve veřejném zájmu. **Posláním DYS-centra je řešení problematiky jedinců (děti, dospívajících i dospělých) se specifickými poruchami učení a chování (dále také SPUCH) a jejich blízkých (rodičů, sourozenců, učitelů).** Zapsaný ústav vznikl v roce 2016 transformací původního občanského sdružení, v souladu s legislativou požadovanou Novým občanským zákoníkem.

Ve své činnosti navazujeme na dlouholetou tradici práce s dětmi se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejíž základy byly v České republice položeny již v šedesátých letech minulého století. Současně se na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe, teorie i výzkumných studií snažíme neustále rozvíjet a zdokonalovat současné modely péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se věnujeme také dospívajícím a dospělým se specifickými poruchami učení a/nebo chování. V současné době pokládáme profesně za klíčový přerod od tradičního medicínského přístupu ke SPUCH k modelu sociálnímu. Jinými slovy, posun od „nálepkování“ prostřednictvím stanovování diagnóz k vytváření takového studijního i pracovního prostředí, které podporuje rozvoj jedince a hledá způsoby, jak může zvládat každodenní situace i nároky školy a práce za využití svých silných stránek. Za důležité také pokládáme využívání metod, jež jsou vědecky prověřené a vytvořené na základě stabilních teoretických východisek.

DYS-centrum® vzniklo 2. února 1995. **Podnět k jeho vzniku vzešel od profesora Z. Matějčka,** který pokládal za vhodné založit organizaci, jež by doplnila a rozšířila spektrum podpůrných opatření a služeb pro jedince se SPUCH, nabízených v té době oficiálními školskými poradenskými zařízeními. Činnost organizace je zakotvena v zakládací listině. Zaměřujeme se primárně na děti, dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejich rodinné příslušníky i další významné osoby v jejich okolí. Mimo to intenzivně spolupracujeme s učiteli, kteří se setkávají s žáky a studenty se SPUCH (od učitelů mateřských škol až po vysokoškolské pedagogy), s pracovníky školských poradenských zařízení, školních poradenských pracovišť, logopedy, neurology i dalšími profesionály, mezi jejichž klienty jedinci se SPUCH patří.

V roce 2016 tvořili **pracovní tým:**

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. et Mgr. Zuzana Bodnárová (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. Jaroslava Punčochářová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. Pavel Dosoudil (speciální pedagog – poradenská, konzultační a terapeutická práce s klienty se zaměřením na výchovnou problematiku ve škole i v rodině)

Jiřina Nejedlá (poradenská a reedukační práce s klienty; vedení obchodu DYS-centra; administrativní práce)

Mgr. Jana Pálenská (pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty, reedukace v anglickém jazyce, resp. anglického jazyka)

Mgr. Lenka Pítová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Nora Valerová (poradenská a reedukační práce s klienty)

Lucie Klírová (administrativní pracovnice; organizace a pořádání vzdělávacích aktivit DYS-centra; podíl na vedení obchodu DYS-centra)

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum® s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, učitelů, logopedů, neurologů, pediatrů, rehabilitačních pracovníků apod., kteří se podílejí na péči o klienty DYS-centra, nebo v DYS-centru lektorují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost.

Orgány ústavu jsou **ředitelka a správní rada**. V roce 2016 byla ředitelkou PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. Členy správní rady byli:

- ✓ Jiřina Nejedlá
- ✓ Mgr. Pavel Dosoudil
- ✓ Mgr. Jana Strnádková

V tomtéž roce byla do funkce **zástupkyně ředitelky** jmenována Mgr. Zuzana Bodnárová. Mezi ředitelku a zástupkyní ředitelky jsou rozděleny povinnosti i pravomoci související s vedením DYS-centra. Ve většině úkonů jsou navzájem zastupitelné.

II. Činnost DYS – centra

Aktivity organizace byly v roce 2016 realizovány v následujících oblastech:

1. Poradenská činnost

DYS-centrum® nabízí klientům **komplexní diagnostiku specifických poruch učení a/nebo chování**, popř. některých přidružených výukových obtíží. Kromě tradičních vyšetření nabízí DYS-centrum® jako jedna z mála organizací v ČR také tzv. **dynamické vyšetření**. Využívá pro to diagnostické nástroje několika autorů - R. Feuersteina, D. Tzuriela, C. Lidz. Mimo to probíhají na základě požadavků klientů některá vyšetření také v anglickém jazyce za využití původních anglických či amerických diagnostických nástrojů.

Nejrozsáhlejší složku spolupráce s dětskou a dospívající klientelou představují **reedukační a rozvíjecí cvičení**, která jsou realizována od předškolního věku do období dospívání, případně i s dospělými. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na reedukace, adekvátní intervenci, nácvik studijních postupů a strategií, hledání kompenzačních mechanismů, u dětí předškolního věku podporujeme rozvoj schopností a dovedností potřebných pro úspěšné zahájení školní docházky.

Kromě tradičních, dlouhodobě osvědčených reedukačních postupů DYS-centrum® při práci s klienty zařazuje nové přístupy a snaží se ve prospěch dětí efektivně kombinovat takové metody, které umožní minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH, a současně vyzdvihnou a rozvinou silné stránky jedince. V rámci **individuální nápravné péče** pracujeme podle metodických materiálů tuzemských i zahraničních odborníků. Tradiční reedukační aktivity s dětmi i dospívajícími rozšiřujeme o využití specializovaných počítačových programů či jiné formy využití moderních technologií (v současné době například tabletů). Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zaštitění odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností (tzv. na výzkumu založené metody). Zcela odmítáme využívání alternativních metod, které jsou založeny na dojmích a nerelevantních východiscích.

V roce 2016 nabízelo DYS-centrum® klientům následující služby:

- ✓ **Komplexní reedukace** specifických poruch učení a/nebo chování
- ✓ **Rozvíjecí cvičení** pro děti předškolního věku
- ✓ program **HYPO**
- ✓ program **MAXÍK**
- ✓ program **KUPOZ**
- ✓ **grafomotorický nácvik**
- ✓ **Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování**
- ✓ **Já na to mám!** – program rozvoje učebních strategií pro studenty středních škol s dyslexií

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Děti navštěvují DYS-centrum® v nejkratším intervalu 2x týdně, maximálně pak 1x za měsíc. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2016 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **138 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **2.498 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **294 klientů**. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku činil 51 hodin.

2. Konzultační činnost

DYS-centrum® nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obracejí s žádostí o pomoc, dále **dospělým**, kteří čelí specifickým poruchám učení a/nebo chování v pracovním procesu nebo v průběhu dalšího vzdělávání (dálkového studia SŠ, vysokoškolského studia), a v neposlední řadě **učitelům**, poradenským pracovníkům či dalším vychovatelům dětí a dospívajících se SPUCH. Počet jednorázových konzultací v roce 2016 činil 55.

3. Vzdělávací činnost

DYS-centrum® Praha o.s. je **akreditované pracoviště MŠMT** a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové a speciální pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování.

V roce 2016 DYS-centrum® uspořádalo následující vzdělávací akce:

- ✓ ACFS – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (uskutečnilo se 6x, z toho 2x realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Diagnostika a rozvoj zrakového vnímání v předškolním věku a na počátku školní docházky
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláků
- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Dynamické vyšetření dětí předškolního a mladšího školního věku (bylo organizováno ve spolupráci se zahraničním lektorem, prof. D. Tzurielem, kurz proběhl v anglickém jazyce a byl simultánně tlumočen)
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk
- ✓ Dyslexie a dysortografie prakticky (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Ergonomie psaní (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Hraj, co chceš (uskutečnilo se 2x)
- ✓ HYPO – prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Já na to mám! Program rozvoje učebních strategií pro studenty SŠ s dyslexií
- ✓ Jak efektivně pracovat v hodinách Čj se žáky 2. stupně a studenty střední školy se SPUCH
- ✓ Jak poznat, co potřebuje žák se SPU? – metody, postupy a nástroje pedagogické diagnostiky
- ✓ Jak vést reedukační skupiny na ZŠ pro integrované dítě se SPUCH (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Kurz pro rodiče
- ✓ Lezení – základ grafomotoriky (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Lze diagnostikovat dyslexii v předškolním věku?
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Metoda dobrého startu (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Návčik čtení a psaní na počátku školní docházky
- ✓ Náročná situace ve školní třídě
- ✓ Pedagogická podpora dítěte s narušenou komunikační schopností v MŠ
- ✓ Písmo jako vědomá stopa pohybu aneb cvičení a malování s prvky tchaj-ťi (uskutečnilo se 2x, z toho 1x realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Pohádky pro společné čtení
- ✓ Pomoz mi naučit se číst
- ✓ Předškolák s problémovým chováním
- ✓ Psychologické souvislosti dyslexie
- ✓ Respektovat a být respektován 1: Komunikace oprávněných požadavků. Emoce a empatická reakce
- ✓ Respektovat a být respektován 2: Rizika trestů, odměn a pochval a co namísto nich

- ✓ Respektovat a být respektován 3: Přirozené lidské potřeby, vytváření dohod a pravidel společně s dětmi, metoda komunitního kruhu
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Rozvoj percepčně kognitivních funkcí u dětí předškolního věku (uskutečnilo se 2x)
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky – Test rizika (uskutečnilo se 3x)
- ✓ Specifické poruchy učení na 2. a 3. Stupni
- ✓ Specifické poruchy učení a jejich náprava
- ✓ Středoškoláci s dyslexií (a těmi dalšími)
- ✓ Výtvarné techniky a inspirace pro práci s dětmi
- ✓ Vyučování cizím jazykům u žáků se SPU
- ✓ Výuka cizích jazyků pro vysokoškoláky s dyslexií (realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií

Na všech uvedených vzdělávacích akcích bylo dohromady **proškolen 850 frekventantů**. Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenská pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol. Každoročně narůstá počet seminářů uskutečněných mimo sídlo DYS-centra, které DYS-centrum® organizuje. Jedná se převážně o vzdělávání celých pedagogických sborů nebo týmů školských poradenských zařízení v jejich sídlech.

Studenti psychologie a speciální pedagogiky v roce 2016 rovněž intenzivně využívali **nabídku stáží a náslechnů** v průběhu přímé práce s klienty.

V roce 2016 obdrželo DYS-centrum® akreditaci, resp. prodloužení akreditace, MŠMT ČR na vzdělávací akce:

- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk
- ✓ Dyspraxie, vývojová porucha koordinace
- ✓ Lezení – základ grafomotoriky
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií
- ✓ Metody vyučování čtení
- ✓ Návčik čtení a psaní na počátku školní docházky
- ✓ Náročná situace ve školní třídě
- ✓ Neukázněný a neprospívající žák (neučí se a ještě zlobí)
- ✓ Program pro rozvoj pracovního tempa (ROPRADEM) – **nově akreditováno**
- ✓ Předškolák s problémovým chováním
- ✓ Radostný a přirozený rozvoj pozornosti v běžném prostředí – **nově akreditováno**
- ✓ Signály specifických poruch učení na počátku školní docházky (Test rizika)
- ✓ Specifické poruchy učení na 2. a 3. stupni
- ✓ Úskalí práce se žáky se SPUCH (řešení praktických problémů)
- ✓ Včelka učí číst a psát! – **nově akreditováno**
- ✓ Vyučování cizím jazykům u žáků se specifickými poruchami učení
- ✓ Žák s dyslexií a počáteční výuka anglického jazyka – **nově akreditováno**
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií – **nově akreditováno**

4. Informační a publikační činnost

DYS-centrum® prezentovalo své aktivity v časopisech Řízení školy a Školní poradenství v praxi, s nimiž úzce spolupracuje.

V roce 2016 pokračovalo DYS-centrum® rovněž ve své publikační činnosti. Vzhledem k vysokému množství odběratelů bylo nutné dotisknout pracovní listy **Zrakové vnímání: Optická diference**, díly I. a II. a **Jedním tahem** – vše od autorky J. Bednářové.

Jako jeden z výstupů projektu Erasmus+ byla vydána příručka pro učitele středních škol s názvem **Středoškoláci s dyslexií: jak je efektivně podpořit ve studiu**. Publikace vznikla jako tištěný dokument i jako e-kniha. V tomto formátu je volně ke stažení na webových stránkách DYS-centra, a to v českém i anglickém jazyce. Na jejím vzniku se podílely všechny země zapojené do projektu, tedy Lotyšsko, Česká republika, Bulharsko a Turecko. Příručka byla vydána v jazycích všech čtyř zemí.

Dalším významným počinem roku 2016 bylo pořádání prodejní výstavy a konference **DYSKORUNKA 2016**, která se konala 24. listopadu 2016 v prostorách DDM hlavního města Prahy v Karlínském spektru. Své produkty prezentovalo dvacet čtyři vystavovatelů z celé republiky. Konference probíhala ve dvou paralelních sekcích, zúčastnilo se jí bezmála 200 posluchačů a proběhlo dvacet přednášek.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

V roce 2016 jsme nadále intenzivně **spolupracovali s Českou společností „Dyslexie“ (ČSD)**.

Pokračovala také **spolupráce s firmou PropPsyco, s.r.o.**, která vydává metodu **ACFS**. DYS-centrum® pořádá kurzy nezbytné pro osvojení administrace diagnostického nástroje a interpretace výsledků, které jsou podmínkou jeho zakoupení.

Po celý rok pokračovala rovněž **spolupráce s firmou CZ.NIC**, která vyvíjí herní aktivity pro druhostupňové žáky s dyslexií nazvané **Tablexia**. Hry jsou dostupné zdarma. DYS-centrum® jednak poskytuje náměty pro vznik dalších aktivit, jednak prostřednictvím svých klientů prověřuje a testuje již vzniklé aktivity.

IV. Hospodaření v roce 2016

V roce 2016 činily celkové **příjmy** DYS-centra **6.100.208,56 Kč** (včetně grantové podpory). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za prodej metodických materiálů, vzdělávací aktivity a grantová podpora. Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2016 činily **5.681.881,30 Kč**. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájem, nákup vybavení a provozní režie.

V. Dotace a granty

31. srpna 2016 byl ukončen dvouletý mezinárodní projekt ERASMUS+ „Podpůrná opatření pro dospívající s dyslexií“ („Mobility of educational services for adolescents with dyslexia“). V roce 2016 byla v rámci projektu vydána výše uvedená publikace pro učitele středních škol a současně byly zdarma realizovány tři semináře, jichž se zúčastnilo 108 středoškolských učitelů a poradenských pracovníků, mezi jejichž klienty středoškoláci s dyslexií patří. Semináře se uskutečnili v Praze, Plzni a Karlových Varech. Partneři projektu (Lotyšsko, ČR, Bulharsko a Turecko) také pořádali odborné konference. V roce 2016 se konala konference v Bulharsku, na níž se DYS-centrum® rovněž prezentovalo.

Zpracovala PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.
(ředitelka)